

Poviedka "Tak je to dobre" - ocenená na Jašíkovej Turzovke 1986, od dvojice autorov: Rasťo Doboš a Ivan Rosa - bola publikovaná v literárnokritickom časopise "romboid 1987".

Nad sci-fi RASŤA DOBOŠA A IVANA ROSU

Kef som hodnotil príspevky do tohtoročnej literárnej súťaže mládeže prvej Jašíkovej Turzovky, takmer som sa dopomínal emulzia. V poznámkach sa mi objavil pri dvoch autoroch rovnaký dátum narodenia. Rastislav Doboš aj Ivan Rosa v záhlaví svojich rukopisov tvrdili, že sa narodili v ten istý deň 14. 9. 1963! Veru som aj zovätal a prečítal si ich poviedky ešte raz! Nechýva sa za nimi nejaký vtipár, ktorý chce vyakšovať premoštných protosov? Podarilo sa mi objaviť niekoľko odlišných identifikačných znakov. Keď mladú literárnu-filosofku podstatu ich oboch bola očividná. Aby moje prekvapenie rýchlo nekonečilo, tieto novofabrické dátumové dvojčky napísali a do súťaže poslali aj spoločnú sci-fi poviedku? Nečítate sa, prezradili. Aspoň priateľu, ktoré názory v ich literárnych dialoгах znejú bláznivejšie... Ale to ma je dôležité – možno to bude zaujímavé, keď sa im podarí prekĺpať súčasnú literárnu roky a literatúra sa okrem lásky stane aj ich osudom. Iný

fakt bol zaujímavý a možno iba okrajovo mimoliterárny. Koncom júna osemdesiatého šiesteho roka sme sa záli nemohli, ale priatelia a pre väčších vari aj smešné romantické (lebo nadšenie) v Trenčianskych Tepličkách. Tu sme dovoštili a veríme na zhromaždení prednes 14. 9. Vzdach našich čias. Chceli sme tak, čo sprítnomíť nesmerne významnými okami v dejinách našej literatúry, páfediate výrocie Kongresu slovenských spisovateľov – v skutočnosti prešlo národného zjazdu slovenských spisovateľov, ktorý jednotnane a priam prorocky určil budúcnosť orientácie našej kultúry: antifašisticky, demokraticky a ľavicovo. Chceli sme, aby toto sprítnomíť nie nebolo iba pratiným vzduchom, ale aktivizácia tvorivej energie najšielého roznahu. Dnes iba teší, že sa dotkla nielen autorskej generácie stredne starých literátov narodených práve po tejto vojne, ktorá vyvolala ľutostný faktusmus a pred ktorým varoval priateľa trenčiansko-teplický zjazd. Naša pýchta

Rastislav Doboš – Ivan Rosa

TAK JE TO DOBRE?

rakovina - y 2. hovor, proces zániku ľudského organizmu nevedomou ľudskou činnosťou, prebiehajúci vo viacerých fázach, prejavuje sa chorobným bujením napaďných buniek
eutrofizácia - te 5. (gréč.) proces zániku vodného biosystému nevedomou ľudskou činnosťou, prebiehajúci vo viacerých fázach, prejavuje sa nadmerným rastom burín v napaďnutých vodných systémoch

AKO SA TO SKONČILO

1.
Dňa 14. septembra 2063 sedel akademik Ján Matj na obrubníku a ustoval sa prít na chái činnosti zvanaj premýšľanie.

Nad sci-fi RASŤA DOBOŠA a IVANA ROSU

Keď som hodnotil príspevky do tohtoročnej literárnej súťaže mladej prózy Jašíkova Turzovka, takmer som sa dopustil omylu. V poznámkach sa mi objavil pri dvoch autoroch rovnaký dátum narodenia. **Rastislav Doboš** aj **Ivan Rosa** v záhlaví svojich rukopisov tvrdili, že sa narodili v ten istý deň – 14. 9. 1963! Veru som aj zaváhal a prečítal si ich poviedky ešte raz! Neskrýva sa za nimi nejaký vtipkár, ktorý chce vyskúšať premúdených porotcov? Podarilo sa mi objaviť niekoľko odlišných identifikačných znakov, i keď mladistvá literárno-filozofická podstata ich oboch bola očividná. Aby moje prekvapenie rýchlo neskončilo, tieto novodubnické dátumové dvojčky napísali a do súťaže poslali aj spoločnú sci-fi poviedku!

Nechtiac sa prezradili. Aspoň priznali, ktoré názory v ich literárnych dialógoch znejú hlasnejšie ... Ale to nie je dôležité – možno to bude zaujímavé, keď sa im podarí preskákať učňovské literárne roky a literatúra sa okrem lásky stane aj ich osudom.

Iný fakt bol zaujímavý a možno iba okrajovo mimoliterárny. Koncom júna osemdesiateho šiesteho roku sme sa zišli nemnohí, ale priatelia a pre viacerých vari aj smiešne romantickí (lebo nadšení) v Trenčianskych Tepliciach. Tu sme dotvorili a verejne na zhromaždení predniesli výzvu **Vzduch našich čias**. Chceli sme takto sprítomniť nesmierne významný okamih v dejinách našej literatúry, **päťdesiate výročie**

Kongresu slovenských spisovateľov

– v skutočnosti prvého národného zjazdu slovenských spisovateľov, ktorý jednoznačne a priam prorocky určil budúcnosť orientácie našej kultúry antifašisticky, demokraticky a ľavicovo. Chceli sme, aby toto sprítomnenie nebolo iba pietnym vzdychaním, ale aktivizáciou tvorivej energie najširšieho rozsahu. Dnes iba teší, že sa dotkla nielen autorskej generácie stredne starých literátov narodených práve po tejto vojne, ktorú vyvolal šialený fašizmus a pred ktorým varoval práve trenčiansko-teplický zjazd.

Naša pýcha bola a je o to väčšia, keď si uvedomíme, že tento kongres bol vlastne tretím národným kongresom spisovateľov v histórii (po sovietskom a americkom)!

A nielen aktom – najmä obsahom!

Práve túto spomienkovú akciu pomáhal organizovať mladý spisovateľ **Jarko Bednárík**, ktorý

Žije a pracuje v Trenčianskych Tepliciach. Od neho viem, že patrí medzi iniciátorov a aktívnych členov literárnej skupiny z tohto regiónu, ktorí sa často schádzajú, radia i hádajú, no predovšetkým žijú pre literatúru! Sú mladí a talentovaní, no najmä skromní a pracovití – a patria medzi nich i dvaja Novodubničania, ktorých spoločnú sci-fi poviedku som vybral a odporúčam ju do vašej pozornosti.

Autori sa pohrali s formou, čitateľ si možno zanarieka nad komplikovanosťou jej stavby – no vynútil si ju i zámer vystavať túto poviedku ako kompozíciu s použitím refrénu. Súčasná literatúra vzýva bôžikov civilnosti, určite to uľahčuje komunikáciu, čitateľ môže letieť po riadkoch literárneho útvaru nadzvukovou rýchlosťou, ba občas rýchlejšie ako po novinových, navodí to i pocit dôvery čitateľa k textu – veď prostota získa srdce veľmi rýchlo. Napriek tomu som presvedčený, že zdôvodnená štylizácia – prejavu, či obsahu – nie je hrdzavým atribútom estetiky.

Toľko stručne k forme.

Sci-fi je rozprávka. Krása a múdrosť ľudových rozprávok, tak ako ostatné prejavy ľudovej kultúry, od šiat a zvykov po príslovia a piesne, plnili funkciu stáročného mudrca národa. Ich posolstvo bolo a je vysoko humánnou hodnotou. Ale neformálnou – úprimnou a takou, s ktorou sa radi stotožníme.

Z tohto hľadiska som vybral túto poviedku, aj keď nie víťaznú, ale „iba“ odmenenú. Aj teraz som mal na mysli, že nielen dievčatá, ktoré sú modelkami a herečkami, sú krásne. Každá iným a neopakovateľným spôsobom.

Ivan Hudec